

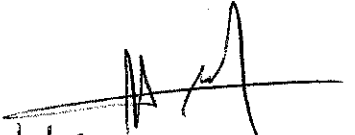
T.C.M.M. BASKANLIĞI			
Tali Komisyon			
Esas Komisyon		Anayasa	
Tarih:		30.7.2008 F. No: 2/311	
Md.Y.	Müdür	D.Şgt.	İ.Şgt.
AK	AK	AK	AK
BAŞKAN		AK	

AYŞE Jale AĞIRBAŞ
DSP İstanbul Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygıyla arz ederim.

HÜSEYİN MERT
İSTANBUL MV.

Hüseyin PAZARCI
Balıkesir MV.

Hasan Macit
İstanbul MV.

Ayşe Jale AĞIRBAŞ
DSP İstanbul Milletvekili

Hasan Ergelebi
DSP Denizli MV.

Taghan İnci
DSP Osmangazi MV.

GENEL GEREKÇE

Demokrasinin tam anlamıyla yerleşebilmesi, tüm vatandaşların, kadınların ve erkeklerin ekonomide, karar alma mekanizmalarında, sosyal, siyasal ve kültürel hayatın her alanında eşit olarak temsil edilebilmeleriyle gerçekleşebilir. Hayatın her alanına eşit olarak katılım ve temsil, kadınların ve erkeklerin hayatlarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyecek politikaların oluşturulmasında, yasaların çıkarılmasında ve uygulanmasında eşitlik ilkesinin temel alınmasıyla mümkün olabilir. Eşitlik ilkesi, özgürlüklerin güvencesi ve gerçekleşme koşulu olarak genel kurucu bir ilkedir. Eşitsizlikler ortamında herkesin değil sadece bazılarının özgürlüğünden bahsedilebilir. Bu çerçevede içerisinde kadın erkek eşitliğini sağlama global bir hedef olarak Birleşmiş Milletler örgütü bünyesinde kapsamlı bir siyasal hareket haline gelmiştir.

Kadın erkek eşitliğinin uluslararası düzeyde temel belgesi Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)'dır. 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde ilan edilmiş olan kadın erkek eşitliği, 1980 yılında Kopenhag'da toplanan Dünya Kadın Konferansı'nda imzalanan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi'yle, yeniden düzenlenerek kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı yasaklamıştır. Bu sözleşme ile kadın hakları, insan hakları katalogu içerisindeki yerini almıştır. Sözleşme kadınlara karşı ayrımcılığın ne demek olduğunu 1. madde de şöyle açıklamıştır:

“Siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel, kişisel, veya öteki alanlardaki kadın erkek eşitliğine dayanan insan haklarının ve temel özgürlüklerinin, medeni durumları ne olursa olsun kadınlara tanınmasını, kadınların bu haklardan yararlanmalarını veya kullanmalarını engelleme veya hükümsüz kılma amacını taşıyan veya bu sonucu doğuran cinsiyete dayalı herhangi bir ayırım, dışlama veya kısıtlama anlamına gelir”.

Sözleşme, kadınların siyasal kararlara katılım hakkının genel çerçevesini tanımlamakta ve taraf devletlere eşit katılımı sağlamak için özel tedbirler getirme zorunluluğu getirmektedir. Bu özel tedbirler içinde; yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası işleyişini düzenleyen hükümlerinde de cinsler arasında eşitliğin sağlanmasına yönelik özel tedbirlerin belirtilmesi çok kullanılan yollardan biridir.

Parlamento ve belediye meclislerinde oluşturulacak eşitlik komisyonları ile siyasi partilerin karar organları olan kurul ve komisyonların iç işleyişlerini düzenleyen tüzük ve yönetmeliklerde yapılacak düzenlemeler ile kadınların tartışmalara ve kararlara katılım usullerinin düzenlenmesi de bu özel yollar içerisinde yer almaktadır.

Türkiye, 1985 yılında kadınlara karşı ayrımcılığı önlemeyi hedefleyen CEDAW'ı imzalamış, 1986 yılında yürürlüğe sokmuştur. Ayrıca, 1963 yılında başlayan Avrupa Birliği süreci çerçevesinde, aday ülke olarak kadın-erkek eşitliğini sağlamaya dönük AB politikalarını yerine getirmeye çalışmaktadır.

Ülkemizde, kadının yaşamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, kadınların meslekler edinmesini mümkün kılmış; ancak bu haklar diğer temel sosyal haklarla

desteklenmediğinden kadının toplumsal yaşamda etkin bir biçimde yer almasına yetmemiştir. Ülkemizde eğitim, sağlık ve istihdam gibi temel göstergeler açısından kadının durumu istenen düzeye getirilememiştir.

Kadınların yasal statülerinin eşitlenmesindeki önemli aşamalardan biri olan siyasi hakların kazanılması, ülkemizde 1934 yılında gerçekleşmesine ve Millet Meclisi seçimlerinde kadınlara seçme ve seçilme haklarının tanınmasına rağmen, 1935 yılında %4,6 olan kadın vekil oranı, 2007 seçimlerine kadar yakalanamamıştır. Bu oran 2007 seçimlerinde 50 kadın milletvekiliyle %9,1 seviyesine çıkmıştır. 1935'den bugüne kadar 72 yılda TBMM'ye 8734 erkek, 233 kadın girmiştir. Yerel yönetimlerde kadınlar ulusal yönetimden de düşük bir oranda temsil edilmektedir. Ülkede yaşayan insanların, dolayısıyla seçmenin de yarısının kadınlardan oluştuğu düşünüldüğünde, bu tablodaki kadın erkek oranlarındaki dengesizlik çok belirginleşmektedir

Kadınların eksik temsili önemli bir sorundur ve giderilmelidir. Demokrasi, adalet, çağdaşlık vb. değerler adına kadınlar seçilmiş organlarda daha yüksek oranlarda yer almaları gerekmektedir. Etkin politikada daha çok sayıda kadın bulunması politik yaşamı varsıllaştıracak, bu alana yeni değerler getirecektir. Kadınların temsili, seçilmiş kadınların sayısındaki artışla özdeş de değildir. Gerçek anlamda bir temsilden söz edebilmek için, biçimsel temsilin ötesinde kadınların kendi gereksinimlerini formüle edip politikleştirebilecekleri düzeneklerin varlığı gereklidir. Bu çerçevede TBMM'de Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu kurulması, komisyonun Kadın-erkek eşitliği açısından tasarıların uygunluğu denetleyecek yetkiye sahip olması, ülkemizde kadın-erkek eşitliğinin devlet politikası haline gelmesi ve geliştirilmesi açısından oldukça önemli bir adım olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. Kanunun amacı gösterilmiştir.

Madde 2. Komisyonun kuruluşuna ilişkin hususlar gösterilmiştir.

Madde 3. Komisyonun görevleri gösterilmiştir.

Madde 4. Komisyonun yetkileri gösterilmiştir.

Madde 5. Komisyonun çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Madde 6. Komisyonun TBMM Başkanlığınca havale olunan başvurularla ilgili konuları incelemesine, incelemenin sonucunu ve yapılmakta olan işlemleri başvuru sahibine bildirmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Madde 7. Komisyon çalışmalarında uyulacak mevzuat ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın Komisyon üzerindeki denetim yetkisine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Madde 8. Yürürlük maddesidir.

Madde 9. Yürütme maddesidir.

KADIN-ERKEK EŞİTLİK KOMİSYONU KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

Madde 1. Bu kanunun amacı; Dünya'da ve ülkemizdeki kadın-erkek eşitliği konusundaki gelişmeleri takip etmek, bu gelişmelere paralel çalışmalar yapmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnameleri cinslerarası eşitsizlikle ilgili başvuruları incelemek ve gerekli mercilere görüş sunmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu'nun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Komisyonun Kuruluşu

Madde 2. Üye sayısı danışma kurulunun teklifi üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisince belirlenecek Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonunda, siyasi parti grupları ile bağımsızlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki sayılarının üye tam sayısına oranı ölçüsünde temsil edilirler.

Komisyon üyeliği için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi üç yıldır. Görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.

Komisyon bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir katibi, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile yapacağı toplantıda, katılanların salt çoğunluğuyla ve gizli oyla seçer.

Komisyonun Görevleri

Madde 3. Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonunun görevleri şunlardır:

Kadın erkek eşitliği konusundaki dünyadaki gelişmeleri izlemek ve buna paralel çalışmalarda bulunmak,

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin kadın erkek eşitliği açısından uygunluğunu incelemek ve ihtisas komisyonlarına görüş sunmak,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen, kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli görüldüğü hallerde ilgili mercilere iletmek,

Her yıl yaptığı çalışmaları ve kadın erkek eşitliği konusunda dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmeleri kapsayan bir rapor hazırlamak.

Komisyonun Yetkileri

Madde 4. Komisyon, görevleri ile ilgili olarak; Bakanlıklarla Genel ve Katma Bütçeli Dairelerden, mahalli idarelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlardan bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgilileri çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

Komisyonun Çalışma Usul ve Esasları

Madde 5. Komisyon, üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Komisyon, başkanın yönetiminde çalışır. Başkan bulunmadığı zaman başkanvekili, o da yoksa sözcü, komisyona başkanlık eder.

Komisyon incelemelerini alt komisyon kurmak suretiyle de yapabilir.

Komisyon görevleri ile olarak hazırladığı yıllık faaliyet ve değerlendirme raporunu TBMM Başkanlığı'na sunar. Bu raporlar, Danışma Kurulunun görüş ve önerisiyle Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak suretiyle veya üzerinde görüşme açılarak bilgi edinilir.

Komisyon raporları Başbakanlık ile ilgili bakanlıklara, TBMM Başkanlığınca gönderilir.

Komisyon gerekli görmesi halinde, kadın erkek eşitliğinin ihlaline ve cinsiyete dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemesi sonucunda, sorumlular hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapabilmesi için, Komisyon raporuyla ilgili mercie bildirir.

Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurtdışı görevlendirmelere ait giderler, Komisyon kararı ve TBMM Başkanlığı'nın onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre TBMM bütçesinden karşılanır.

İnceleme ve Sonucun Bildirilmesi

Madde 6. Komisyon, TBMM Başkanlığınca havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler.

Komisyon, başvuru sahibine, başvurunun sonucu ve yapılan işlem hakkında, başvurunun Komisyona havale tarihinden başlayarak en geç üç ay içinde bilgi verir.

Komisyonun Çalışmalarında Uygulanacak Hükümler Ve Denetim

Madde 7. Komisyon çalışmalarında, bu Kanun'da açıklık olmayan hallerde TBMM içtüzüğü hükümleri uygulanır.

TBMM Başkanı'nın TBMM içtüzüğü gereğince komisyonlar üzerindeki denetleme yetkisi, bu Komisyon içinde geçerlidir.

Yürürlük

Madde 8. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 9. Bu Kanun hükümlerini TBMM Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.